

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 319
אדר ב' תשפ"ב

מוקד העירוב
בארץ הקודש
054-84-833-20

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

לשים לב לעשות את הגיזום בזמן, כי הרבה מקרים רואים שהענף מתקרב ודוחים את הענין עד שיהיה זמן, ועד שמטפלים בו הוא כבר מזיז את החוט כמה פעמים. בשנה זו עשינו סיור על עירובין לקבוצת אברכים בעירוב של אחת השכונות המפורסמות, והיה שם מקום אחד שהענף היה קרוב לחוט, והערנו לאחראי חודש לפני כן שכדאי לחתוך את הענפים, אבל הוא אמר שמעדיף לא לחתוך מה שלא חייבים בגלל שעכשיו שנת השמיטה, ולא ברור לו האם זה מותר לכתחילה. כשהגענו עם האברכים, הם שמו לב מיד שהחוט זו לצד יותר מעשרה ס"מ, מחמת הענף שגדל וגע בחוט. מקרה זה הוא דוגמה מצויה שדוחים את התיקון והוא מגיע לפעמים למצב בעייתי בלי שישימו לב. לכן חשוב לעורר על כך לגזום לפני הזמן שכבר יש בעיה.

צמחים שגדלים תחת צורת הפתח ומסביב לעמוד או הלחי

ב. הדבר השני שמצוי בענין הצמחים הוא הכיסוח של צמחים הגדלים בקרקע, כאשר הם יוצרים מחיצה תחת צורת הפתח, או מקיפים את העמוד של צורת הפתח במחיצה. דין זה הוא רק כאר י"ש בצמחים גובה י" טפחים, [שהם כ 80 ס"מ לשיעור הגר"ח נאה, וי"א 75. ולשיעור חזו"א כ 96 ס"מ]. וגם בזה מצוי מאוד שרואים את הצמחים גדלים לגובה חצי מטר, ואומרים לעצמינו שבעוד שבועיים נבדוק, וכשבים אחרי שבועיים רואים שהם כבר בגובה מטר. בתקופה זו של חודש אדר וניסן, יש צמיחה מהירה מאוד של צמחי בר, בפרט בקטע הזה לאחר שגדל חצי מטר ממשיך לגדול במהירות.

והנה יש מקרים שהצמחים אינם מחיצה, כגון שהם מתנדנדים ברוח הרבה, לדעת החזו"א (סי"ג נ"ד) רק בנדנדו שמכופף עד למטה מי" או מרחיק ונוצר רווחים של יותר מג' טפחים, ולדעת המשנ"ב (סי' שס"ג סק"כ ועוד) אפילו בנדנדו סתם. אבל כשהצמחים גדלים בצפיפות וגם בנדנדו אינם משתנים רק נדים מעט, י"ל שהם מחיצה גם לדעת המשנ"ב ואכמ"ל. [ויש מקילים שצמחים לא פוסלים צוה"פ כי הם כביכול עראיים ובטלים, למרות שכשנרצה אום למחיצה הם כשרים. אבל בעירובים השכונתיים מקפידים לגזום ולא להקל]. לכן יש להקפיד שלא יהיו צמחים בשיעור מחיצה תחת צורת

הצמחה חתכה לאורך צורת הפתח

הפתח, וזה דבר שדורש מהרבה אחראים להשקיע יותר בעירוב בתקופה זו במיוחד. יש עירובים שבנויים בתוך הערים על רחובות סלולים, ואין להם את הבעיה הזו, וכן יש אזורים בארץ שהאדמה פחות מצמיחה. אבל יש מקומות שצומח מהר ובגדול.

השבוע הינו בעירוב שיש לו בודק מסור שעובר כל שבוע, אבל מתוך הרגל שכבר כמה חודשים שהוא מסתכל רק על החוטים והלחיים, הוא לא שם לב מה גדל לו למטה באמצע הפתח, צמחים גדולים גבוה של מטר ואפילו מטר וחצי. כשראינו את הדבר, אמרנו שנעשה מעשה בעצמינו ונסלק את הקוצים שגדלו, לסייע לבדוק ולהוריד ממנו מהעול. במקרים אלו נוח יותר להשתמש ברגליים, לכופף את הקוצים ולדרוך עליהם, וכך עשינו, ללא כלי מיוחד. אבל יש לציין שאם רק דורכים ועוברים מהר, הם חוזרים וצומחים שוב, אלא צריך שיישברו או יעקרו.

וכאן השאלה המיוחדת לשנה זו, האם מותר לעקור את הצמחים בצורה רגילה, או שמא צריך לעשות שינוי מהרגיל.

מה הפתרון לשטחי קוצים שנמצאים בתוך העירוב

ג. יש עוד נושא של כיסוח בעשיית שבילים בשטחי קרפף, כאשר יש שטח יותר מבית סאתיים שגדלו בכולו קוצים, וזה מונע מלעבור בשטח ההוא, נחשב מקום שאינו משמש לדיורים, שהוא אסור מדרבנו, וממילא הוא אוסר את כל העירוב מחמת שהשכונה פרוצה אל המקום האסור

הועידה הארצית לבודקי עירובים במלון הפץ היים

היערכות רבה בימים אלו בהכנות למעמד הגדול של הועידה הארצית לבודקי עירובים מכל רחבי הארץ, וללומדי השיעורים של מוקד העירוב שעוברים הכשרה ולימוד מעשי להיות בודקי עירובים. מידי תקופה עורך מוקד העירוב כינוס בסגנון דומה, המשתף בין בודקי העירובים ברחבי הארץ, שמוסרים את עצמם ואת זמנם היקר למען הציבור, ולמען זיכוי הרבים בשמירת השבת.

האחראים המשתתפים בכינוס, תמיד מודים באופן יוצא מן הכלל על התועלת הגדולה שבכינוס, עצם ההתקבצות יחד היא בפני עצמה נותנת תחושה טובה וכוח להמשיך בהתמסרות הגדולה. בדרך כלל אף אדם לא יודע את ההתמסרות הגדולה של האחראים, ובהרבה מקומות אדם מהשוורה לא יודע בכלל מי האחראי על העירוב אפילו בשכונה שלו, צא ובדוק. אם כך המצב, ברור שזה עושה קושי גדול לאחראי להתמסר, לפעמים הוא צריך לעשות שיקול בין בדיקת העירוב לעזרה בבית, או בין תיקון דחוף שאירע לבין נסיעה לשבת להורים בעיר הרחוקה, ופשוט שיש הרבה דברים שאינו מחויב לעשות. אלו דברים שאם עושים אותם כפי שצריך לצאת ידי חובה, העירוב לא יתפקד, לא יהיה מי שיטפל בו. אבל ברוך ה' שיש אברכים שמתמסרים למען המצוה הרבה יותר ממה שמחויבים לצאת ידי חובה, והבעיה של הציבור שאינו

מתי עובד זר שנמצא בדירה אוסר את העירוב

במעמד ישתתפו בעז"ה גם רבנים העוסקים בתחום העירובים, שיעסקו בנושאים הלכתיים ופרקטיים הנוגעים למעשה בעבודת הקודש. בין המשתתפים יהיה הגאון רבי מרדכי ירט שליט"א, רב העירוב בשכונת הר נוף בירושלים, שיעסק בדוגמאות מעשיות בדיני "עומד מרובה בערב", דהיינו מלמטה אל מעלה, כאשר חלק מגובה המחיצה חסרה. דין זה מורכב ובדרך כלל לא משתמשים בו מחמת המורכבות שבו, עיון משנ"ב סי' שס"ב ס"ח, אבל הוא מצא דברים מעשיים גם בהלכה זו.

כמו כן יעסוק בדין מצוי מאוד בכל שכונה, שיש משפחות שמחזיקות עובד זר שגר בתוך הדירה של המעביד, ולא ביחידה בפני עצמה, בדינים אלו הרבה מתקשים לדעת מה לעשות, האם צריך לשכור את רשותו, ואיך עושים את זה, ומקובל להקל ולא עושים שכירות, אך צריך לבאר על מה סומכים, ובאיזה אופנים צריך בכל זאת לשכור, וממי צריך לשכור, מהעובד או מבעליו.

שלשה מיני גיזום נצרכים בעבודות בעירוב

אחד מהנושאים העומדים על הפרק כעת בשנה זו, היא מלאכת הגיזום בשנת השמיטה. בפיקוח העירובים יש מקרים רבים שצריך לגזום ולכסח כדי שהעירוב לא יאבד את הכשרות המהודרת, ולפעמים אף יכול להיפסל לגמרי, והאחראים שואלים מה הם צריכים לעשות, האם לוותר על רמת העירוב בגלל הגיזום, או שמא יש דברים המותרים גם בשמיטה, כמו כן יש דברים המותרים אם עושים שינוי מסוים, והשאלה מהו השינוי שמספיק ע"פ הלכה. הדברים נוגעים בעיקר בשלש צורות.

א. גיזום ענפים שנוגעים בחוט, או מתקרבים אל החוט. יש מצב שהם גורמים לחוט להתנדנד ברוח, ובה יש מחלוקת מה דין החוט כאשר הוא מתנדנד ויוצא מבין העמודים (עי' משנ"ב סו"ס שס"ב). [אמנם כתבנו במק"א שאם החוט לא מתנדנד מעצמו, אלא רק מחמת הענף שעף ברוח ונוגע בחוט, יתכן שאין לו גדר של מחיצה שאינה עומדת ברוח, וי"ל שזה תלוי במחלוקת המשנ"ב והחזו"א בגדר אינה עומדת ברוח, אם הענין הוא שהמחיצה אינה חזקה וקבועה, או שאינה מתקיימת מול כוח הרוח הטבעי, ואכמ"ל יצא בזמן הנדנדו ודאי שדין העירוב תלוי במחלוקת, כאשר בפועל החוט יצא מבין העמודים]. יש מצב שהענף גדל אחרי שהגיע אל החוט, ואז בהרבה מקרים הוא דוחף את החוט לצד ומעקם אותו, וקי"ל שכאשר החוט משנה זווית הוא נפסל, כי אינו משקוף ישר מעמוד לעמוד. לכן כל אחראי על עירוב צריך גם לגזום ענפים מידי פעם. ויש לעורר

חדש! מסגרת שיעורים בעיר עמנואל, בימי שני בערב, בסבסוד המרכז הקהילתי! ההרשמה החלה במשרדי המועצה 097927101

לקראת זמן קיץ הבעל"ט יפתחו בעז"ה מחזוריים נוספים ללימוד מקיף בהלכות עירובין בזמנינו

סמוך ונכנסים בו. בתקופה זו ההצמחים גדלו מאוד, עשינו בו שלש שבילים רחבים, שיהיה ברור שאפשר לעבור בו. והנה בעשיית השבילים צריך לדעת שלפעמים הם חוזרים וצומחים, וגם תלוי באיזה שלב מכסחים אותם, וכן האם עוקרים לגמרי או משאירים את החלק התחתון באדמה. הפתרון הטוב הוא לרסס חומר מיוחד שמיבש ומונע צמיחה חוזרת. גם בריסוס צריך לדעת מתי לעשות אותו, אחרי שמתחיל מעט לצמוח, ובזמן שאינו סמוך לגשם כדי שהחומר ייקלט. ועל כל זה השאלה, מה הדין בשנת השמיטה, א. האם מותר לעקור את הקוצים, משום שנראה כמי שמכין את הקרקע לזריעה, או שמא יש כאן היכר שעושה רק שביל אחד. ב. מה הדין לרסס אותם, האם זו מלאכת עבודת קרקע לסלק צמחים רעים, או שמא אינה מלאכה, והאם צריך שינוי כדי שלא יראה כעובד בקרקע.

הקמת העירוב השכונתי בבית שמש רמה ד' 2

בימים אלו הוקמו ע"י מוקד העירוב עמודים חדשים בעיר בית שמש, בשכונת רמה ד' 2. לאחר התרחבות של האיכלוס בציבור האברכים, היו הרבה משפחות שנמנעו מלצאת מבתיהם כל השבת, הם ונשיהם ובניהם, מחמת שהיה בעירוב שטחים בחשש קרפף כנ"ל, ויש להחמיר בהם כפי הוראת מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל בחודש האחרון נערכה בשכונה מגבית להדר את העירוב, ובס"ד לאחר השקעה רבה, עומדים לקראת סיום המלאכה, ובקרוב יהיה גם בשכונה ד' 2 עירוב מהודר כמו בשאר השכונות החרדיות.

לפני ביצוע העבודות, עברנו עם האחראים לבדוק את כל השטחים, ולהכריע איזה מהם צריך להבדיל, ואיזה מהם נקרא ראוי לשימוש שאינו אוסר. במקומות שהשטח אינו מעוכב בקוצים, ויש פתח לרחוב, מסתבר שכשיגיעו ילדי השכונה הצעירה ויצאו לשחק ברחובות, ייכנסו גם לשטחים אלו, ואז אין בהם איסור קרפף כבר מעכשיו, ואין צורך להקיף אותם. המקומות שהיו בהם קוצים רבים, היה רובם מוקף בגדר אבן, ובחלקים שהגדר היה נמוכה מידי, הוצבו עמודי עירוב, כדי לעשות צורות הפתח להשלים את הסגירה. ונסיים ברכה לכל העוסקים ולכל התורמים והמסייעים, שיזכו לבנים צדיקים תלמידי חכמים, עם נחלה בלי מצרים.

בימי בין הזמנים שלאחר הג המסכה, ייערך בעז"ה

יום עיון קצר להכרת מלאכת העירוב בזמנינו

עם סיור מיוחד

פתוח לכל הציבור הרחב

נא לעקוב אחר ההודעות במייל או בטל' של המוקד

כמבואר בשו"ע (סי' שנ"ח ס"א). בעירובים העירוניים מקילים כמה קולות בענין זה, אבל בעירובי השכונות החרדיות מקפידים מאוד שלא יהיה שטח כזה. הפתרון כשיש שטח כזה בתוך השכונה, להקיף אותו בגדרות או בצורות הפתח, שבאופן זה השטח נשאר אסור רק הוא לא פוסל את שאר העירוב. ויש פתרון אחר להתיר את שטח הקוצים עצמו, על ידי עשיית שבילים בתוך השטח, כדי שאנשים יעברו בתוכו ואז הוא באמת משמש עשיית השבילים צריכה להיות לפי חשבון, שלא ישרא בית סאתיים ברצף שאין בו שביל, בין אם המקום מרובע או צר וארוך, צריך שלא יהיה בו בית סאתיים. מכיון שלא עורכים מדידות במקומות אלו ורק משערים בעין, לכן יש מקרים שקשה לאמוד נכון. לפעמים לאחראי קשה לאמוד והוא עושה עוד ועוד שבילים ואינו בטוח בעצמו, ולפעמים האחראי עשה לפי השערות, ואחרי זה באים אחרים ומעוררים שלפי דעתם זה לא מספיק כי יש עדיין מקומות גדולים. וזו בעיה ידועה. אחת השכונות שמתמודדות עם בעיה זו, בעיר טבריה בשכונה החדשה נוף פוריה, יש שט גדול מאוד בין בתי הכנסת לבתי המגורים, ועלה כולו קמשונים גבוהים, והאחראים המינו טרקטור שיעבור הלך ושוב ויעשה שבילים, כדי שלא ישרא בית סאתיים ברצף.

פתרון זה נעשה גם בעירוב של מלון ציפורי בכפר - חפץ חיים, שהעירוב כולל את כל הקיבוץ [ללא הרפת והחוה]. בשביל להשתמש בגדרות הישוב ויהיה רוב ההיקף ע"י מחיצות ממש, ובתוך הישוב היו שני מקומות בעייתיים, בכניסה למלון יש שטח ליד המוסך שאינו שימושי, וגדלו בו קוצים, אמנם לא הרבה, ואילו זה היה באמצע הישוב היה אפשר לעבור ברוב השטח, אבל כיון שהוא בקצה הישוב אין בו שום שימוש. פנינו אל הגר"מ לובין שליט"א ושאלנו האם במקום כזה יש בעיה של קרפף, והוא הסתפק ושאל אם אפשר להחמיר בקלות, אמרנו לו שיש שם בעיה מסוימת להעמיד עמודים. ולמעשה הוא הכריע שיש להשתדל להוציא את השטח מחשש קרפף, ולהבדיל אותו, ונתן את ברכתו שהענין יסתדר. הגענו למקום, פנינו לקיבוץ לבקש להעמיד עמודים של עירוב בתוך השטח, והיתה סייעתא דשמיא מיוחדת מאוד, בדיוק כשעמדנו שם הגיע האדם המתאים, ובדיוק באותו שבוע הוא ערך שמחה במשפחתו ובגלל זה היה לו ענין לסייע, ואכ"מ. המנהל של המלון יצא בהתפעלות מהפתרון שהגיע משמים. ובס"ד מיד בשבוע שאחריו הותקנו העמודים, ואף הוספנו עליהם לחיים כנהוג בעירובי השכונות.

האם מותר לרסס את השבילים בשמיטה שלא יצמחו שוב

בצד השני של הקיבוץ יש שטח גדול מאוד שהיה משמש לזריעה עד לפני כמה שנים, ואחר כך הופשר לבניה והרחיבו את הגדרות לכלול גם שטח זה, אבל כיון שעדיין לא בנו בו, גדלו שם הרבה קוצים גבוהים והיה בו את הענין הנ"ל שנחשב קרפף. באותם שנים היו מודיעים לשואלים במוקד העירוב, שאין אפשרות להתיר את העירוב לפי ההוראות של גדולי ההוראה בעירובים השכונתיים. בשנה האחרונה הצלחנו לסדר שלא תהיה בעיה כלל, כיון שרוב השטח כבר נבנה, והמעט שנשאר יש תושבים שגרים

עירובין למצוה
עיון | שינוש | כשרות

אפשר לנצל!

**דיני התחומין
לא מחוץ לתחום!**

הידעת?
פעמים רבות אתה ומשפחתך נפגשים בהלכות תחומין, ולא שמים לב?

מפתנים במיון בביה"ח "תל השומר", אפשר להגיע בשבת לבני ברק? איך עושים "עירוב תחומין" ללכת ממודיעין עילית לישוב חסמונאים? כשנמצאים ב"אור הגנוז" האם מותר ללכת לציון הרשב"י במירון? האם יש פתרון להתיר להגיע גם מכפר שמאי עד מירון? ביתי נסעה עם הסמינר, עד היכן מותרת לטייל סביב למושב? האם היולדת יכולה לקחת איתה בנדים להחלפה, וטלית לבעלה? מה בעל קורא אינו יכול ללכת לבית כנסת בעיר חסמוכה? האם בתוך ירושלים מותר ללכת גם שעה וחצי לשכונה רחוקה?

היתקן
כחור שאני יכול ללכת כסבת בתוך הסכנה, האם האניכה עלי? אבירק שבא עם ילדתי "אני ה'אני' ה'אני", ואסור ללכת לרחוב ירושלים בכני ברק? ראית לאק אבא כרחוב כ"קומאיות", והרה אאר ל' שלא יוצא אד' אארתיו? האם צא אר כפנת האוסה, ואני יכול להאדם עם בית הכנסת שהתקן ה'אני?

בלימוד שלושה חודשים בלבד, תוכל לתת מענה לכל השאלות האלו!
הצטרף עכשיו לעשרות אברכים שלומדים תורות כהלכה, ע"י מוקד העירוב
שיעורים פעם בשבוע, בליווי מפות ומצגות, דפי סיכום, מבחנים, הכשרה, תעודות

השיעורים יתקיימו בבני ברק
בימי חמישי בשעה 8:00 בערב, בבהכ"ס צעירים
לפרטים והרשמה - 0533177974

**עירובין
זה לזה**
עיון בדין העירובים ע"י מוקד העירוב

הודעה משמחת והזמנת כבוד

לכל בודקי העירובים המסורים מכל רחבי הארץ
הגנו מתכבדים להזמיןכם
לועידה הארצית ויום עיון בהלכות העירובים ובהתמודדות עם הקשיים המצויים בתקופת הקיץ, עם מתן עצות ורעיונות מגדולי העוסקים בתחום, ודיון בפתרונות מקובלים.

שיתקיים בס"ד ביום שני ג' ניסן תשפ"ב

במלון "ציפורי בכפר - חפץ חיים"
בתנאים:
דברי הרבנים הגאונים שליט"א
סרטון בדיקת עירוב בעזרת רחפן, הפתרון והחיסרון
שיעור על מגוון הדברים המצויים דוקא בתקופה זו
דיני גזוז בשנת השמיטה לצורך העירוב
מצגת על השיפורים שנושגו בעירוב של חפץ חיים
פאנל פתוח לאחראים שיש בידם רעיון או פתרון מיוחד

ההרשמה בטל' 055-678-3323

בברכת השבת
מוקד העירוב בארה"ק בד"ץ "שארית ישראל"